

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

TOHUMCULUK

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Tarım Ürünleri Daire Başkanlığı

TOHUMCULUK

ÜRETİM

Bilindi i üzere, tohumluklar tarımsal üretimin temel girdilerinin başında gelmekte olup, kaliteli tohum kullanımı, verimi ve üretimi artırmasından yanısıra daha dayanıklı, daha az maliyetli ve rekabet gücü yüksek ürünlerin elde edilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde sebze sektörünün temelini oluşturan tohum sektörü son 25 yılda büyük gelişme göstermiş, bir yandan yurt içi tohumluk üretimini artırmak, diğeryandan da yerli tohumculuğunun geliştirilmesi konusunda özel sektör tarafından önemli çalışmalar yapılmıştır.

Gözetim ve Hayvancılık Bakanlığı verilerine göre, ülkemizde bugün itibarıyla kamu ve özel sektör tarafından yapılan çalışmaları sonucunda elde edilen yerli çeşitlerin tohumluk piyasasındaki payları yıllara göre ortalama % 35-40 arasında değişmektedir. Bu oranlarda ise önümüzdeki 5 yıl içerisinde de %50'ye ulaşacağı tahmin edilmektedir. Kavun, biber gibi bazı önemli sebze türlerinde ise bu oran %80'lerin üzerine çıkmıştır. Ayrıca, ülkemizde ticarete konu olan toplam tohumluk arzının yaklaşık %20 kadarının ithalat yoluyla karşılandığı tahmin edilmektedir. Bu ithalatın % 70-80'i doğrudan bitkisel ürün yetiştirilmediği, geri kalan ise iç veya dış pazarlar için sertifikalı tohumluk üretiminde kullanılan olarak kullanılmaktadır.

Tohumluk üretiminde özel sektörün payının yıllar itibarıyla artmaktadır. 2005 yılında toplam tohumluk üretiminin %45'ini özel sektör karşılarken, 2009 yılında %62'sini karşılamaktadır. Hibrit ayçiçeği, hibrit mısır, patates, soya ve sebze tohumlarının 2005 yılından bu yana neredeyse tamamını özel sektör üretmektedir.

2005 yılında bu day tohumluğunun %89'u kamu tarafından karşılanırken 2009 yılında %55'e düşmüştür. Arpa tohumluğunun üretiminde ise, kamunun payı 2005 yılında %78 iken 2009 yılında %51'e düşmüştür.

Türkiye'de 2010 yılında en fazla üretimi yapılan tohumluk bu day olmuştur. Sertifikalı bu day tohumu üretimi 2005 yılına göre %79 oranında artarak bu day tohumluğunun ihtiyacının %59'unu karşılamaktadır. Yıllar itibarıyla tohumluk üretim miktarları incelendiğinde, bazı tohumlukların üretimi artarken bazılarınların ülkenin o yılki üretim durumuna göre azaldığı gözlenmektedir. 2005 yılına göre 2010 yılında üretimi en fazla artan tohumluk cinsi soya (%8,9) olmuştur. 2010 yılındaki toplam tohumluk üretimine bakıldığında ise, 2005 yılına göre %50 oranında artış görülmektedir.

Tablo 1: Türler itibariyle Sertifikal, Tohumluk Üretimi ve İhtiyaç Miktarları,

Tohum Cinsi	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Üretimin İhtiyacı Kar İlamana Oranı (%)
Bu day	176.202	211.848	210.044	158.452	227.852	315.676	59
Arpa	22.307	28.351	20.645	20.180	36.144	34.416	17
Mısır	30.167	16.107	14.592	34.097	28.921	35.234	297
Çeltik	3.505	3.241	3.645	3.410	5.025	5.521	56
Hibrit Ayçiçe i	6.522	7.670	6.190	8.727	9.298	11.854	462
Soya	201	969	752	1.274	1.169	1.982	94
Yer Fıstığı	101	61	100	50	30	70	5
Yer Fıstığı	2.720	582	1.448	947	1.005	466	35
Patates	63.901	75.138	44.919	45.651	58.877	70.654	34
Pamuk	19.581	18.855	14.323	10.985	10.811	15.679	163
Nohut	157	161	143	127	459	253	2
Kuru Fasulye	30	19	3	3	3	0	0
Mercimek	285	628	1.113	380	38	107	1
Kanola	0	321	175	72	148	107	34
Sebze	1.942	2.283	2.731	2.087	2.758	2.500	0
Susam	0	1	1	0	0	1	12
Yonca	476	508	678	517	864	349	1
Korunga	1.232	929	125	698	22	56	11
Fıstık	2.050	2.172	2.206	2.024	1.057	858	294
Di erleri	811	904	1.180	467	580	2.182	
Toplam	332.190	370.748	325.013	290.148	385.061	497.964	

Kaynak: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

DÜNYADA VE TÜRK YEDE TOHUM DI T CARET

Uluslararası Tohum Federasyonu (ISF) 2009 yılı tohum raporunda 7,7 milyar dolar de erinde olan dünya tohum ihracatında, önde gelen ülkelerin sırasıyla Hollanda (%17), ABD (%15,4) ve Fransa (%15) oldu u belirtilmi tir. Hollanda 163 bin ton tohumluk ihracat yaparken, ABD 244 bin ton, Fransa ise 340 bin ton ihracat yapmıştır. Dünya toplam tohumluk ihracat miktarı ise 2.207.938 tondur.

7,6 milyar dolar de erinde olan dünya tohumluk ithalatında ilk sırayı alan ülkeler ABD (%10), Fransa (%9) ve Hollanda (%8) olmu tur. Miktar bakımından ise 2009 yılında dünya tohumluk ithalatı 2.310.731 ton olarak gerçekleşmi tir. ABD 161 bin ton, Fransa 143 bin ton ve Hollanda 137 bin ton tohumluk ithal etmi tir.

2002 yılında 22,6 milyon dolar olan toplam tohum ihracatımız 2011 yılında bir önceki yıla göre %18,7 artışla 118 milyon dolara ulaşmıştır. İthalatımız ise %12,1 azalarak 183,7 milyon dolara düşmüştür. 2012 yılı Ocak ayı itibariyle tohum ihracatı bir önceki yılın aynı ayına göre %5,8 düşükle 14,7 milyon dolar, ithalatı ise %19,6 düşükle 16,1 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmi tir. Dış ticaret verilerinde en sevindirici gelişme ise ihracatın ithalatı karışılama oranında yansıması, 2009 yılında alınan oran %43 iken 2011 yılında %64'e yükselmiştir.

Tablo 2: Tohum Sektörü D, Ticaret Verileri (ABD \$)

	2009	2010	2011	De (%)
hracat	74.641.360	99.413.392	118.003.236	18,7
thalat	175.019.812	209.104.810	183.732.041	-12,1
Hacim	249.661.172	308.518.202	301.735.277	-2,2
Denge	-100.378.452	-109.691.418	-65.728.805	-40,1
Kar ilama Oranı (%)	43	48	64	

Kaynak: TÜİK

Miktar ve de er bak,m,ndan ihracata en fazla konu olan ürünler (De er: Milyon ABD \$)

Tohumluk	De er	Payi (%)
Ayçiçe i Tohumu (Tohumluk)	50,9	43,2
M ² s ² r (Tek Melez; Tohumluk)	23,4	19,8
Pamuk Tohumu (Tohumluk)	9	7,6
Kabak Tohumlar ²	5,2	4,4
Domates Tohumu	4,3	3,7
So an Tohumu	2,7	2,3

Miktar ve de er bak,m,ndan ithalata en fazla konu olan ürünler (De er: Milyon ABD \$)

Tohumluk Ürünler	De er	Payi (%)
Domates Tohumu	52,1	28,4
Hıyar Tohumu	13,7	7,5
Rep/Kolza Tohumlar ² (Di er)	11,4	6,2
M ² s ² r (Tek Melez; Tohumluk)	10,8	5,9
Kabak Tohumlar ²	8,6	4,7
Biber Tohumu	8,5	4,6

2011 y² itibariyle ülkemizin en fazla tohumluk ihraç ettiği ülkelerden ilk sırayı 16,4 milyon dolarlık de eri ile toplam tohumluk ihracatının %13,9'unu yapan Rusya Federasyonu, 2.sırayı 16,2 milyon dolar ve %13,8 pay ile talya, 3. sırayı 15,6 milyon dolar ve %13,2 pay ile Ukrayna almaktadır.

Tablo 3: Ülkelere Göre hracat,m,z (ABD \$)

Ülke Adı	2009	2010	2011	De (%)	Pay (%)
Rusya Fed.	7.692.618	14.235.773	16.406.828	15,3	13,9
talya	13.095.016	10.639.262	16.227.729	52,5	13,8
Ukrayna	5.114.468	6.665.022	15.580.322	133,8	13,2
Hollanda	7.421.473	11.503.597	8.083.150	-29,7	6,8
Yunanistan	2.940.957	5.404.263	7.312.383	35,3	6,2
Irak	1.907.263	5.961.823	6.789.383	13,9	5,8
Romanya	1.412.627	2.153.615	6.397.783	197,1	5,4
spanya	7.457.098	6.227.648	6.087.880	-2,2	5,2
Fransa	4.284.944	5.106.013	4.916.457	-3,7	4,2
Almanya	5.801.493	3.818.688	4.331.013	13,4	3,7

Kaynak: TÜK

2011 yılı itibarıyla ülkemizin en fazla tohumluk ithal ettiği ülkelerden ilk sıraya 26,4 milyon dolarlık de eri ile toplam tohumluk ithalatının %14,4'ünün yapıldığı Fransa, 2.sıraya 21 milyon dolar ve %11,4 pay ile srail, 3. sıraya 19,5 milyon dolar ve %10,6 pay ile ABD almaktadır.

Tablo 3: Ülkelere Göre thalat,m,z (ABD \$)

Ülke Adı	2009	2010	2011	De (%)	Pay (%)
Fransa	22.051.841	22.175.397	26.472.746	19,4	14,4
srail	12.862.786	20.076.867	21.015.789	4,7	11,4
A.B.D.	15.914.176	14.324.831	19.517.163	36,2	10,6
Çin	19.152.478	14.616.370	15.627.511	6,9	8,5
Ukrayna	20.332.748	20.489.854	10.414.974	-49,2	5,7
Tayland	7.827.688	8.365.564	8.803.599	5,2	4,8
Hollanda	17.890.382	11.485.504	8.801.029	-23,4	4,8
ili	6.718.057	6.473.707	8.476.929	30,9	4,6
spanya	6.165.532	4.153.909	8.191.423	97,2	4,5
talya	3.853.954	4.831.432	7.370.478	52,6	4,0

Kaynak: TÜK

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr